

JOURNAL OF RESEARCH
IN EDUCATION AND SOCIETY
EĞİTİM VE TOPLUM
ARAŞTIRMALARI DERGİSİ
ISSN: 2458 - 9624 (Online)

Eğitim ve Toplum Araştırmaları Dergisi/JRES, 4(2), 69-89, 2017

KÖYDE YAŞAYAN EVLİ KADINLARIN AİLE YAŞAMLARINA İLİŞKİN SORUNLARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ*

AN INVESTIGATION INTO THE FAMILY LIFE-RELATED PROBLEMS OF MARRIED WOMEN LIVING IN VILLAGES IN TERMS OF SOME VARIABLES

Fatma KIRTEPE ÖZDEMİR¹ ve Fatma ARPACI²

¹ Bil.Uz.Öğr., Milli Eğitim Bakanlığı, Kocaeli, Türkiye, fmktrp@hotmail.com

² Gazi Üniversitesi, Sağlık Hizmetleri MYO, Yaşlı Bakımı Bölümü. Ankara, Türkiye,
arpacif@gazi.edu.tr

Gönderim Tarihi: 23.10.2017

Düzeltilme Tarihi: 16.11.2017

Kabul Tarihi: 17.11.2017

Öz

Araştırma, köyde yaşayan evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının incelenmesi amacı ile yürütülmüştür. Çalışmaya İzmir ili, Ödemiş ilçesine bağlı Hamamköy, Demirdere köyü, Çayır köy, Güney köy ve Küçükören köylerinde yaşayan evli kadınlardan oranlı tabakalı örnekleme tekniğine göre 323 evli kadın alınmıştır. Kadınların %43'ünün 46 yaşında ya da daha büyük yaşta olduğu, %10,2'sinin okur-yazar olmadığı, %63,8'inin 18 yaşında ya da daha küçük yaşta evlendiği, %57'sinin ailesinin seçtiği eş ile evlendiği belirlenmiştir. Kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunların, ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunların ve aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlarının kadının yaşına göre farklılaştığı bulunmuştur. Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları 10 yıl ya da daha az süreden beri evli olan kadınların daha çok yaşadığı saptanmıştır. Araştırmaya katılan kadınların; ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları ailede eş ve çocuklardan başka yaşayan bireyler olup olmaması durumuna göre, kadının eşinin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Kırsal kesimdeki kadınların ve erkeklerin eğitim düzeyleri verilecek eğitimlerle yükseltilmelidir, böylece eşler arasında iş bölümü ve yardımlaşma da artırılabilir. Televizyon, internet, gazete gibi iletişim araçlarından teknolojik gelişmeler ve yenilikler konusunda bilgi olarak kişiler arası iletişim artırılabilir. Çocuk, yaşlı bakımı, tarla ve ev işlerinin kadının değil ailenin sorumluluğu olarak görülmesi sağlanmalıdır.

Anahtar Kelimeler: Köy, Evli kadın, Aile, Aile yaşamı sorunları

Abstract

The research was conducted with the aim of investigating the problems of married women living in the village regarding their family life. 323 married women were selected from married women living in Hamamköy, Demirdere village, Çayır village, Güney village and Küçükören villages of İzmir province, Ödemiş district according to the proportional layered sampling technique. 43% of the

* Bu çalışma Fatma Kırtepe Özdemir'in "Köyde Yaşayan Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları" başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Atf için Künye Bilgisi: Kırtepe-Özdemir, F. & Arpacı, F. (2017). Köyde yaşayan evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunları. *JRES, 4(2), 69-89.*

women were 46 years old or older, 10.2% were not literate, 63.8% were married at the age of 18 or less, 57.0% Married. Married women living in the village; Problems related to the work of women at home and abroad, problems with the fulfillment of domestic affairs, problems with the use of family income differed according to the age of the woman. It has been found that married women have lived more often since they have been forced to deal with housekeeping problems for 10 years or less. Women participating in the survey; It has been determined that the problems related to the fulfillment of domestic affairs are significantly different according to the state of being married or not living separately from the family and the working status of the wife. The education levels of women and men in rural areas should be upgraded with trainings so that the division of labor and assistance between spouses can be increased. Communication between people can be improved by taking information about technological developments and innovations from communication tools such as television, internet, and newspaper. It should be ensured that children, elderly care, field and household affairs are seen as the responsibility of the family, not the woman.

Keywords: Village, Married women, Family, Family life problems

---

Giriş

Günümüzde kadınların hem kentsel kesimde hem de kırsal kesimde çalışma yaşamına katılmalarının giderek artması, ailenin önemli bir tüketici birim olması, ülkenin ekonomik koşullarının değişkenliği, sosyal yaşamdaki değişme ve gelişmeler bireylerin ev ve aile yaşamı ile ilgili karar verme, uygulamaları ve sorunlarına verilmesi gereken önemi artırmıştır (Mutlu, 2012, s.2). Aile, bireyin yaşamında çok önemli bir yer tutan beslenme, bakım, sevgi ihtiyacı, duygusal gelişim, psikolojik gelişim, eğitim, kültürel değerleri kazanma, sağlıklı zeka gelişimini sürdürme gibi temel ihtiyaçlarını karşıladığı birincil yer ve çevredir.

Ailenin temeli karı-koca arasındaki ilişkidir. Sağlıklı bir ilişki, kişinin bilinçli olarak, düşünerek, sorumluluk içinde aldığı karara dayanır. Sağlıklı ilişki içine giren bireyler, diğerini değerli ve onurlu görür, onu olduğu gibi kabul eder. Bu kişiler kendi sınırlarının farkındadırlar, sürekli etkileşim ve dayanışma içinde olmaktan çekinmezler, olgun insanlardır (Gökcan, 2014). Kırsal kesimde kadın, çocukluk ve gençlik yıllarını dini faktörlerden ve geleneklerden gelen baskılar altında sürdürmekte, daha düşük bir eğitim düzeyine razı olmakta ve “ücretsiz aile işçisi” olarak aileye önemli bir katkı sağlarken, bu katkısının değeri hem ekonomik olarak hem de aile tarafından çoğu zaman görmezden gelinmektedir (Kasımoğlu, 2006, s.19-20).

Köydeki kadın dar bir çevrede yaşamakta ve sadece yakın çevresi ile iletişim kurmaktadır. Bilgi ve görgüsü kendinden farklı olmayan, farklı düşüncelere sahip olmayan diğer kadınlarla bir arada yaşamaktadır. Gelenek ve göreneklerine sıkı sıkıya bağlıdır. Ataerkil aile yapısının bir gereği olarak erkek üstünlüğünü kabullenmiştir. Kırsal kesim kadını kendine güveni gelişmemiş, sorununun çözümünü erkekten bekleyen, çocukların eğitimi konusunda fazla fikri olmayan ve bulunduğu durumdan hiç de şikâyetçi olmayan bir konumdadır (Alptekin, 2014).

Kırsal kesim kadını çocuk üretebildiği ve maddi-manevi hiçbir karşılık beklemeden evinde ve tarlasında çalışabildiği ölçüde, göreceli olarak saygınlık kazanan ancak yine de kendisini "ikinci sınıf vatandaş" olmaktan kurtaramayan bir varlıktır. Aynı kadın ne kadar çok çalışırsa çalışsın, ne kadar çok üretirse üretsün, aile içinde ve dışında karar vermede erkek söz sahibidir ve kadınlar babalarına eşlerine ve erkek çocuklarına da her zaman bağımlı yaşamaktadırlar (Arıkan, 1988, s.3). Kırsal alanda kadın, dezavantajlı kesimlerin başında gelmektedir. Gelişmişlik göstergelerine bakıldığında kadınlar, ülke nüfusunun yaklaşık yarısını oluşturmasına rağmen erkeklere göre daha olumsuz koşullarda yaşamaktadırlar. Kadının kalkınmadaki rolü ve önemi, günümüzde toplumun kültürel yapısı ve gelişmişlik düzeyine göre değişmekle beraber, kadın yaşamın her alanında erkeklerle eşit, hatta çoğu zaman daha fazla yük ve sorumluluk taşımaktadır. Kadınlar halen gelişmiş ülkelere göre oldukça sınırlı da olsa siyasette, yönetimde, sosyal ve ekonomik faaliyet alanlarında, tarımda, sanayide, daha fazla görülebilmektedir (Türk, 2006, s.25-26). Kırsal kesimde kadın, ev işlerini işletme işleriyle birlikte aksatmadan yürütebilecek şekilde planlamaktadır. Formel olarak herhangi bir iş planından söz etmek pek olası değilse de, her kadın tarımsal işlerin yoğunluğuna ve önemine göre evdeki işlerini ayarlamakta ve ona göre yönlendirmektedir (Yıldırak vd., 2003).

Toplumumuzda kadınların yaptıkları işler daha çok ev eksenli emeğe dayanan mevsimlik, yarı zamanlı, ücretsiz işler olmaktadır. Kadınların yaptıkları işlerden elde edilen ürünler (yiyecek, giyecek) çoğunlukla hemen tüketildikleri için ekonomik olarak bir değer ifade etmemektedir. Bunun bir sonucu olarak kırsal alanda ev işleri ile tarımsal faaliyetlerin birbirine yakın görünmesi ve bazı ev işlerinin tarımsal işletmeyi destekleyici olması, kadın işini değersiz ve görünmez kılmaktadır (Kızılaslan & Yamanoğlu, 2010, s.155).

Eğitim olanaklarından yararlanmada cinsiyet farkı, hizmetlerin yetersiz olduğu kırsal kesimde en yüksek düzeydedir (Arıkan, 1988, s.7). Özellikle kırsal kesimde kız çocukların işgücünden daha fazla yararlanması, erken evlilikler, okula geç başlama, kızların eğitime ilişkin güdülenme eksikliği, eğitim maliyetinin yüksekliği, ataerkil değer yargıları ve bunlara bağlı olarak eğitimin geleceğe yönelik bir katkısının olmayacağı düşüncesi, kız çocukların eğitimini olumsuz yönde etkilemeye devam etmektedir (Özgen & Ufuk, 2009, s.1068). Aile kurumunun önemli boyutlarından biri de aile için önemli bazı konularda kimin karar verdiği (Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı [ASPB], 2011). Kadınlarla erkeklerin aynı oranda karar verme sürecine katılması, ülkemizde ciddi engellerle karşılaşmıştır. Bu engellerin bir kısmı kültürel bir kısmı ise toplumsaldır. Aile sisteminde karar verme bir uzlaşma biçimidir. Kadınların ve erkeklerin olaylara farklı biçimlerde ilgi göstermeleri aile kaynakları üzerindeki kontrollerinin

de farklılaşmasına yol açmaktadır. Kadının karar verme sürecine katılımı ailedeki ataerkil yapının boyutları ve kadının statüsü ile yakından ilişkilidir (Bayoğlu, 2010, s.58).

Kırsal alanda kadın ve erkek arasında kadının kendi öz saygısından çok erkeğin kişiliğine saygı göstermesine dayalı bir iletişim göze çarpmaktadır. Bu iletişim, kadınların yaşamlarını etkileyen kararlara katılmalarına gelinceye kadar, fikir öne sürmelerini dahi sınırlayan bir faktör olabilmektedir (Hablemitoğlu, 1996, s.10). Kırsal alanda, üretim sürecinin içinde yer alan kadının karar verme sürecine katılımı hane içindeki işlerle sınırlı kalmaktadır. Köy ve hanenin ekonomik işlevi ile ilgili kararlar mutlak surette erkekler tarafından alınmaktadır. Kadınlar bu kararların tamamen dışında kalmaktadır. Karar vermede söz sahibi olamama her kesim kadın tarafından hissedilen, ancak kırsal alan kadınlarında daha belirgin olan bir gerçektir (Fazlıoğlu, 2002). Kırsal kesimde kadın ve erkeklerin karar verme sürecine katılımları, hanenin temel geçim kaynağı, köyün yerleşim yeri, şehirle kurulan bağlantı ve çiftlik işlerinin örüntüsü gibi sosyal ve demografik konular ile yakından ilgili olabilmektedir (Bayoğlu, 2010, s.58). Sosyal yaşamın en önemli yapı taşı aile, toplu halde yaşayan insanoğlunun bağlı olduğu en önemli topluluk olarak görülebilir. İnsanoğlunun oluşturduğu bütün topluluklarda olduğu gibi, ailenin devamı ve niteliği de büyük oranda onu oluşturan bireylerin karşılıklı paylaşım ve etkileşim gücüne göre şekillenmektedir. Nitelikli, uyumlu ve mutlu bir aile yaşamı, onu oluşturan bireyler arasındaki iletişim sürecinin nasıl işlediğine bağlıdır. Aileye ilişkin yaşanan aksama veya sorunlar aile yaşamını doğrudan etkilemekte, bu durum aile fertlerinin diğer yaşam alanlarına da yansımaktadır (Acat, 2012, s.27). Kırsal alanda kadınlar, üretim sürecinde tüm girdilerin birbiriyle etkileşimi yoluyla, aile tüketimi ve piyasa ekonomisi için ürün elde ederek tarımsal sistemin sürdürülmesini ve ailenin ekonomik refahının geliştirilmesini sağlamaktadır (Kulak, 2011, s.71). Kadın çocukların her türlü bakımından da sorumlu olmakta aynı zamanda erkeğin çocuk bakımındaki rollerini de üstlenmekte ve erkeğin işini hafifletmektedir. Aile gelirin katkı sağlaması, ev işlerinin yürütülmesi açısından da kadının yeri önemlidir.

Amaç

Araştırma, köyde yaşayan evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının incelenmesi amacı ile planlanmış ve yürütülmüştür.

Alt Amaçlar

1. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının kadının yaşına göre farklılaşmasının belirlenmesi,

2. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının kadının eğitim durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesi,
3. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının kadının evlilik süresine göre farklılaşmasının belirlenmesi,
4. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının ailedeki birey sayısına göre farklılaşmasının belirlenmesi,
5. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının ailenin aylık ortalama gelir miktarına göre farklılaşmasının belirlenmesi,
6. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının ailede eş ve çocuklardan başka yaşayan bireyler olup olmama durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesi,
7. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının kadının eşinin çalışma durumuna göre farklılaşmasının belirlenmesidir.

Yöntem

Bu araştırma “tarama modeli” olarak tasarlanmıştır ve betimsel bir araştırmadır. Araştırma evrenini İzmir ili, Ödemiş ilçesi’ne bağlı Hamamköy, Demirdere köyü, Çayır köy, Güney köy ve Küçükören köylerinde yaşayan evli kadınlar oluşturmaktadır. Köylere göre nüfus dağılımı şöyledir; Hamamköy köyünün nüfusu 629 kişi, Demirdere köyünün nüfusu 525 kişi, Çayır köyünün nüfusu 643 kişi, Güney köyünün nüfusu 456 kişi ve Küçükören köyünün nüfusu 442 kişidir (Ödemiş Kaymakamlığı, 2014). Evli kadınların sayısını belirlemek için köy muhtarlarıyla görüşme yapılarak toplam evli kadın sayısı 729 olarak belirlenmiştir. Araştırmanın örnekleme belirlenirken “Oranlı Tabakalı Örneklem Tekniği” kullanılmıştır. Araştırmanın evrenini oluşturan köylerde yaşayan 729 evli kadın köylere göre beş tabakaya ayrılmıştır. Tabakalarda bulunan kadınların genel toplam içindeki oranı bulunmuş, daha sonra bu oran kullanılarak her bir tabaka ağırlıklandırılmış, sonucunda her bir tabakadan alınması gereken evli kadın sayısı hesaplanmıştır. Yapılan hesaplama sonucunda Küçükören köyünden 47 kadın, Hamamköy’den 75, Demirdere köyünden 67, Çayır köyünden 74, Güney köyünden 60 evli kadın olmak üzere 252 evli kadın araştırmanın oranlı tabakalı örneklemini oluşturmuştur. Araştırmada ulaşılan 323 evli kadın örneklem kapsamına alınmıştır.

Tablo 1.

Tabakalı Örneklem Metoduna Göre Ağırlıklandırılmış Dağılım Tablosu

	Evren (729 kişi)	Ağırlık Oranı (%)	Hesaplanan Örneklem	Uygulanan Kişi Sayısı (323 kişi)
Küçükören köyü	106	14,54	46,97	47
Hamamköy	172	23,59	76,21	75
Demirdere köyü	148	20,30	65,57	67
Çayır köyü	170	23,32	75,32	74
Güney köyü	133	18,24	58,93	60

Araştırma verilerinin elde edilmesinde anket tekniği kullanılmıştır. Anket formu evli kadınlar tarafından kolay anlaşılabilir şekilde konu ile ilgili kaynaklardan ve benzer çalışmalardan yararlanılarak geliştirilmiştir (Agheneza, 2003; Bayoğlu, 2010; Hablemitoğlu, 1996; Kantar 1996; Kızılaslan & Yamanoğlu, 2010; Türk, 2006). Anket formu aileye ve kadına ilişkin demografik özellikler ile evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunları olmak üzere 2 bölümden meydana gelmiştir. Likert tipi 35 ifadeden oluşan evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunları “hiçbir zaman”, “nadiren”, “ara sıra”, “genellikle” ve “her zaman” olarak ele alınmıştır. Anket formu önce 20 kişiye uygulanarak veri toplama aracı ve yöntemi sınanmış, gerekli düzeltmeler yapılmış ve anket formuna son şekli verilmiştir. Araştırma verileri 1 Nisan 2012 - 30 Mayıs 2012 tarihleri arasında toplanmıştır. Anket soruları gönüllü 323 evli kadına uygulanmıştır.

Anket formunda kullanılan Likert tipi evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunları ölçeği için kapsam ve yapı geçerliliği ile güvenilirlik testi yapılmıştır. Kapsam geçerliliği için bu konuda çalışan uzmanların görüşü alınmıştır. Ölçeğin güvenilirlik analizi Cronbach's Alpha ile değerlendirilmiştir. Yapı geçerliliğini ortaya koymak için açıklayıcı faktör analizi yöntemi uygulanmıştır. Faktör analizi uygulamasında Varimax yöntemi seçilerek faktörler arasındaki ilişkinin yapısının aynı kalması sağlanmıştır. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunları ölçeği, evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar, ev işlerini yerine getirmede karşılaşılan sorunlar, aile gelirinin kullanımında karşılaşılan sorunlar ve aile ilişkilerinin düzenlenmesinde karşılaşılan sorunlar olmak üzere 4 alt ölçekten oluşan bir ölçektir. Evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar alt ölçeğindeki

4 maddenin güvenilirliği $\text{Alpha}=0.759$ ve açıklanan varyansı %66,45; Ev işlerini yerine getirmede karşılaşılan sorunlar alt ölçeğindeki 10 maddenin güvenilirliği $\text{Alpha}=0.856$ ve açıklanan varyansı %58,21; Aile gelirinin kullanımında karşılaşılan sorunlar alt ölçeğindeki 6 maddenin güvenilirliği $\text{Alpha}=0.748$ ve açıklanan varyansı %65,19; Aile ilişkilerinin düzenlenmesinde karşılaşılan sorunlar alt ölçeğindeki 6 maddenin güvenilirliği $\text{Alpha}=0.823$ ve açıklanan varyansı %56,80 olarak bulunmuştur.

Araştırma verileri IBM SPSS (Statistical Package for Social Sciences) for Windows 21.0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarına normallik testi yapılarak, ölçek puanlarının dağılımının normal dağılım göstermediği belirlenmiştir ve parametrik olmayan istatistiksel yöntemler olarak, Mann-Whitney U testi istatistiği için Z standartlaştırılmış normal dağılım değeri, Kruskal-Wallis H testi istatistiği için Ki-kare dağılımı değeri esas alınmıştır. Testler $\alpha=0.05$ anlamlılık düzeyinde uygulanmıştır. Araştırma kapsamına alınan evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarını oluşturan kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar, ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar, aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar ve aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunların toplam puanı alınmıştır. Evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının değerlendirilmesinde kadının yaş grubu, eğitim durumu, kadının evlilik süresi, kadının eşinin yaşı, kadının eşinin eğitim durumu, ailedeki birey sayısı, ailenin ortalama aylık gelir miktarı değişkenine göre farklılaşması Kruskal Wallis H-Testi ile incelenmiştir. Kadının evlilik yaşı, ailede eş ve çocuklardan başka yaşayan bireyler olup olmama durumu ile kadının eşinin çalışma durumu değişkenine göre farklılaşması Mann Withney U-Testi ile analiz edilmiştir.

Bulgular ve Yorum

Aileye ve Kadına İlişkin Demografik Özellikler

Tablo 2’de de belirtildiği üzere araştırmaya katılan kadınların %77,1’inin ailesi 5 ve daha az bireyden oluşmakta iken, %19,5’inin ailesi 6-10 birey, %3,4’ünün ailesi ise 11 ve daha çok bireyden oluşmaktadır. Kadınların ailelerinin aylık ortalama gelir miktarı incelendiğinde; %26,3’ünün aylık ortalama gelir miktarının 500 TL ya da daha az olduğu, %64,4’ünün aylık ortalama gelir miktarının 501-1000 TL, %7,1’inin aylık ortalama gelir miktarının 1001-2000 TL, %2,2’sinin ailesinin aylık ortalama gelir miktarının ise 2001 TL ve daha fazla olduğu saptanmıştır.

Tablo 2.

Aileye İlişkin Demografik Özellikler

Aileye İlişkin Demografik Özellikler		Sayı	%
Ailedeki birey sayısı	- 5 birey	249	77,1
	6-10 birey	63	19,5
	11 birey +	11	3,4
	Toplam	323	100,0
Ailenin ortalama aylık gelir miktarı (TL)	- 500 TL	85	26,3
	501-1000 TL	208	64,4
	1001-2000 TL	23	7,1
	2001 TL +	7	2,2
	Toplam	323	100,0
Çocuk sahibi olma durumu	Var	295	91,3
	Yok	28	8,7
	Toplam	323	100,0
Çocuk sayısı	1 çocuk	32	18,6
	2-3 çocuk	22	68,7
	4-5 çocuk	32	9,9
	5 ve üzeri	9	2,8
	Toplam	295	100,0

Araştırmaya katılan kadınların %91,3'ü çocuk sahibi iken, %8,7'sinin hala çocuk sahibi olmadıkları belirlenmiştir. Çocuk sahibi olan evli kadınların %18,6'sının 1 çocuğunun olduğu, %68,7'sinin 2-3 çocuğunun %9,8'unun 4-5 çocuğunun %2,8'inin ise 5 ya da daha fazla çocuğunun olduğu bulunmuştur.

Tablo 3'te belirtildiği üzere araştırma kapsamına alınan evli kadınların %35'inin 35 yaşında ya da daha küçük yaşta, %22'sinin 36-45 yaş grubunda ve %43'ünün 46 yaşında ya da daha büyük yaşta olduğu belirlenmiştir. Kadınların %10,2'sinin okur-yazar olmadığı, %79,6'sının ilkokul mezunu, %10,2'sinin ortaokul mezunu olduğu görülmektedir. Kadınların %63,8'inin 18 yaşında ya da daha küçük yaşta, %36,2'sinin ise 19 yaşında ya da daha büyük yaşta evlendiği belirlenmiştir. Çocuk yaşta yapılan evliliklerin fazla olduğu söylenebilir. Türk (2006) kadınların %58,4'ünün 21 ve daha küçük yaşlarda evlendiklerini, %75'inin görücü usulüyle, %13,3'ünün anlaşarak, %11,7'sinin ise tanışarak evlendiklerini saptamıştır (s.36-40). Kantar (1996) kırsal kadınların genelde 18-20 yaş grubunda evlendiklerini saptamıştır (s.22).

Tablo 3.

Kadına İlişkin Demografik Özellikler

Kadına İlişkin Demografik Özellikler		Sayı	%
Yaş grubu	35 ve daha az	113	35,0
	36-45 yaş	71	22,0
	46 ve daha fazla	139	43,0
	Toplam	323	100,0
Eğitim durumu	Okuryazar değil	33	10,2
	İlkokul mezunu	257	79,6
	Ortaokul mezunu	33	10,2
	Toplam	323	100,0
Evlilik yaşı	18 yaş ve daha az	206	63,8
	19 yaş ve daha fazla	117	36,2
	Toplam	323	100,0
Evlilik süresi	10 yıl ve daha az	65	20,1
	11-20 yıl	90	27,9
	21 - 30 yıl	45	13,9
	31 yıl ve daha fazla	123	38,1
	Toplam	323	100,0
Eş seçiminde karar verici	Kendisi	117	36,2
	Ailesi	184	57,0
	Ailesi ile birlikte	22	6,8
	Toplam	323	100,0
Eş ve çocuklardan başka aile ile yaşayan bireyler	Var	96	29,7
	Yok	227	70,3
	Toplam	323	100,0
Eşin çalışma durumu	Çalışıyor	218	67,5
	Çalışmıyor	105	32,5
	Toplam	323	100,0

Araştırmaya katılan kadınların %20,1'inin 10 yıl ve daha kısa süreden beri, %27,9'unun 11-20 yıl, %13,9'unun 21-30 yıl, %38,1'inin ise 31 yıl ve daha uzun süreden beri evli oldukları görülmektedir. Araştırma kapsamına alınan kadınların %36,2'si evleneceği eşi kendisinin seçtiğini ifade ederken, %57'si ailesinin seçtiğini, %6,8'i ailesi ile birlikte seçtiği eş ile evlendiğini ifade etmiştir. Bunun sonucunda kadınlara eş seçiminde yerince söz hakkı tanınmadığını, aile içi kararlarda büyüklerin etkili olduğunu söylenebilir. Evli kadınların %67,5'inin eşinin çalıştığı, %32,5'inin eşinin çalışmadığı görülmektedir.

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları

Tablo 4.

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunlarının Kadının Yaşına Göre Farklılaşması

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları	Yaş	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
Evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar	35 ve daha az	113	167,91	8,548	,014
	36-45	71	160,68		
	46 ve daha çok	139	157,87		
Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar	35 ve daha az	113	139,31	10,545	,005
	36-45	71	159,72		
	46 ve daha çok	139	181,62		
Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar	35 ve daha az	113	139,50	13,201	,001
	36-45	71	179,75		
	46 ve daha çok	139	171,23		
Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar	35 ve daha az	113	141,42	,758	,685
	36-45	71	170,85		
	46 ve daha çok	139	174,21		

Araştırmaya katılan evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarından evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlarının ortalama puanları kadının yaş değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [Ki-Kare =8.548; p=.014<.05]. Buna göre 35 yaşında ya da daha genç yaştaki kadınlar (167,91) 36-45 yaş grubundaki (160,68) ve 46 yaşında ya da daha büyük yaştaki kadınlardan (157,87) daha yüksek sıra ortalaması puanına sahiptir. Bu durumda kadının yaşı ilerledikçe evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaştığı sorunların azaldığı söylenebilir. Evli kadınların ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarının ortalama puanları kadının yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [Ki-Kare=10.545; p=.005<.05]. Evli kadınlardan 46 yaşında ya da daha büyük yaştaki kadınların (181,62) 35 yaşında ya da daha genç yaştaki kadınlardan (139,31) ve 36-45 yaş grubundaki kadınlardan (159,72) daha yüksek sıra ortalaması puanına sahip olduğu belirlenmiştir. Buna göre kadının yaşı ilerledikçe ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarının arttığı anlaşılmaktadır. Kadının yaşı ilerledikçe ev işi yapamaz duruma gelmiş olabilir. Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunların ortalama puanları kadının yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [Ki-Kare =13.201; p=.001<.05]. Buna göre 36-45 yaş grubundaki (179,75) kadınların sıra ortalaması puanı 35 yaşında ya da daha genç yaştaki kadınlar (139,50) ve 46 yaşında ya da daha büyük yaştaki kadınların (171,23) sıra ortalaması puanına göre daha yüksektir.

Tablo 5.

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunlarının Kadının Eğitim Durumuna Göre Farklılaşması

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları	Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
Evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar	Okuryazar değil	33	184,18	5,023	,081
	İlkokul mezunu	257	158,51		
	Ortaokul mezunu	33	167,02		
Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar	Okuryazar değil	33	177,24	6,346	,042
	İlkokul mezunu	257	157,33		
	Ortaokul mezunu	33	183,15		
Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar	Okuryazar değil	33	146,74	3,304	,192
	İlkokul mezunu	257	168,27		
	Ortaokul mezunu	33	128,41		
Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar	Okuryazar değil	33	181,74	2,377	,305
	İlkokul mezunu	257	163,35		
	Ortaokul mezunu	33	131,74		

Araştırmaya katılan evli kadınların; ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarının kadının eğitim durumu değişkenine göre anlamlı bir farklılık gösterdiği bulunmuştur [Ki-Kare=6,346; p=.042<.05]. Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları ortaokul mezunu kadınlar (183,15) okuryazar olmayan kadınlardan (177,24) ve ilkokul mezunu kadınlardan (157,33) daha yüksek sıra ortalaması puanına sahiptir.

Araştırmaya katılan evli kadınların; evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunları kadının evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermiştir [Ki-Kare=11.441; p=.010<.05]. Sıra ortalaması puanlarına bakıldığında 31 yıl ya da daha uzun süreden beri evli olan kadınların (173,49), 11-20 yıldan beri evli olan kadınlar (169,43), 21-30 yıldan beri evli olan kadınlar (165,58) ve 10 yıl ya da daha az süreden beri evli olan kadınlardan (127,49) daha çok evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlarla karşılaştığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6.

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunlarının Kadının Evlilik Süresine Göre Farklılaşması

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları	Evlilik Süresi	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
Evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar	10 yıl ve daha az	65	127,49	11,441	,010
	11-20 yıl	90	169,43		
	21-30 yıl	45	165,58		
	31 yıl ve daha çok	123	173,49		
Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar	10 yıl ve daha az	65	138,48	10,625	,014
	11-20 yıl	90	150,13		
	21-30 yıl	45	184,80		
	31 yıl ve daha çok	123	174,78		
Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar	10 yıl ve daha az	65	173,04	29,816	,000
	11-20 yıl	90	117,59		
	21-30 yıl	45	173,77		
	31 yıl ve daha çok	123	184,35		
Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar	10 yıl ve daha az	65	143,39	6,647	,084
	11-20 yıl	90	180,47		
	21-30 yıl	45	165,12		
	31 yıl ve daha çok	123	157,18		

Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar kadının evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [Ki-Kare=10.625; p=.014<.05]. Kadınlardan 10 yıl ya da daha az süreden beri evli olanlar (138,48) ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları 11-20 yıldan beri evli olan kadınlar (150,13), 21-30 yıldan beri evli olan kadınlar (184,80) ve 31 yıl ya da daha uzun süreden beri evli olan kadınlardan (174,78) daha çok yaşamaktadırlar.

Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar kadının evlilik süresi değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmaktadır [Ki-Kare=29.816; p=.000<.05]. Kadınlardan 31 yıl ya da daha uzun süreden beri evli olanlar (184,35) aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunları 10 yıl ya da daha az süreden beri evli olanlar (173,04), 11-20 yıldan beri evli olan kadınlar (117,59), 21-30 yıldan beri evli olan kadınlardan (173,77) daha çok yaşamaktadırlar.

Tablo 7.

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunlarının Ailedeki Birey Sayısına Göre Farklılaşması

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları	Eğitim Durumu	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
Evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar	5 ve daha az	249	166,22	6,821	,033
	6-10 arası	63	138,12		
	11 ve daha çok	11	203,32		
Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar	5 ve daha az	249	166,90	5,295	,071
	6-10 arası	63	152,37		
	11 ve daha çok	11	106,32		
Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar	5 ve daha az	249	163,93	11,478	,003
	6-10 arası	63	170,37		
	11 ve daha çok	11	70,50		
Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar	5 ve daha az	249	154,39	15,571	,000
	6-10 arası	63	174,80		
	11 ve daha çok	11	260,91		

Araştırmaya katılan kadınların; kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunları ailedeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir [Ki-Kare =6.821; p=.033<.05]. Sıra ortalaması puanlarına bakıldığında ailesindeki birey sayısı 11 ve daha çok sayıda olan kadınlar (203,32) ailesindeki birey sayısı 5 ve daha az sayıda olan kadınlar (166,22) ve ailesindeki birey sayısı 6-10 kişi olan kadınlardan (138,12) daha yüksek ortalama puana sahiptir.

Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar ailedeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [Ki-Kare =11.478; p=.003<.05]. Ailesindeki birey sayısı 6-10 kişi olan kadınlar (170,37) ailesindeki birey sayısı 5 ve daha az sayıda olan kadınlardan (163,93) ve ailesindeki birey sayısı 11 ve daha çok sayıda olan kadınlar (70,50) daha yüksek sıra ortalaması puanına sahiptir.

Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar ailedeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık göstermiştir [Ki-Kare =15.571; p=.000<.05]. Ailesindeki birey sayısı 11 ve daha çok sayıda olan kadınlar (260,91) ailesindeki birey sayısı 5 ve daha az sayıda olan kadınlar (154,39) ve ailesindeki birey sayısı 6-10 kişi olan kadınlardan (174,80) daha yüksek ortalama puana sahiptir.

Tablo 8.

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunlarının Ailenin Ortalama Aylık Gelir Miktarına Göre Farklılaşması

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları	Ortalama aylık gelir miktarı	N	Sıra Ortalaması	x ²	p
Evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar	500 TL ve daha az	85	164,80	11,296	,010
	501-1000 TL	208	160,20		
	1001-2000 TL	23	135,35		
	2001 TL ve daha çok	7	269,07		
Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar	500 TL ve daha az	85	161,88	8,799	,032
	501-1000 TL	208	165,89		
	1001-2000 TL	23	158,30		
	2001 TL ve daha çok	7	60,00		
Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar	500 TL ve daha az	85	150,14	14,483	,002
	501-1000 TL	208	171,57		
	1001-2000 TL	23	153,89		
	2001 TL ve daha çok	7	48,36		
Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar	500 TL ve daha az	85	174,92	7,494	,058
	501-1000 TL	208	159,25		
	1001-2000 TL	23	164,26		
	2001 TL ve daha çok	7	79,36		

Araştırmaya katılan evli kadınların; evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlarının ailenin ortalama aylık gelir miktarına göre değiştiği görülmektedir [Ki-Kare=11.296; p=.010<.05]. Sıra ortalaması puanlarına bakıldığında ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 2001 TL ve daha çok olan kadınların (269,07) ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 500 TL ve daha az olan kadınlardan (164,80), ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 501-1000 TL arasında olan kadınlardan (160,20) ve ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 1001-2000 TL arasında olan kadınlardan (135,35) daha yüksek ortalama puana sahip olduğu anlaşılmaktadır.

Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar ailenin ortalama aylık gelir miktarı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [Ki-Kare=8.799; p=.032<.05]. Ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 2001 TL ve daha çok olan kadınların (60,00) ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 500 TL ve daha az olan kadınlardan (161,88), ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 501-1000 TL arasında olan kadınlardan (165,89) ve ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 1001-2000 TL arasında olan kadınlardan (158,30) daha düşük sıra ortalaması puanına sahip olduğu ve ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar ile diğer gruplara göre daha daha az karşılaştıkları söylenebilir.

Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar ailenin ortalama aylık gelir miktarı değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [Ki-Kare=14.483; $p=.002<.05$]. Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunları ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 501-1000 TL arasında olan kadınların (171,57) ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 500 TL ve daha az olan kadınlardan (150,14), ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 1001-2000 TL arasında olan kadınlardan (153,89) ve ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 2001 TL ve daha çok olan kadınlardan (48,36) daha çok karşılaştıkları anlaşılmaktadır. Araştırmaya katılan kadınların kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunları [$Z=-.382$; $p=.702>.05$], ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları [$Z=-1.356$; $p=.175>.05$], aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunları [$Z=-.299$; $p=.765>.05$] ve aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunları [$Z=-.796$; $p=.426>.05$] kadının evlilik yaşına göre farklılaşmadığı saptanmıştır.

Tablo 9.

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunlarının Ailede Eş Ve Çocuklardan Başka Yaşayan Bireyler Olup Olmama Durumuna Göre Farklılaşması

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları	Grup	N	Sıra Sayısı Ortalaması	Z	p
Evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar	Var	96	164,08	-,262	,794
	Yok	227	161,12		
Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar	Var	96	188,47	-3,323	,001
	Yok	227	150,80		
Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar	Var	96	176,62	-1,855	,064
	Yok	227	155,82		
Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar	Var	96	153,57	-1,069	,285
	Yok	227	165,57		

Araştırmaya katılan evli kadınların ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları ailede eş ve çocuklardan başka yaşayan bireyler olup olmaması durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$Z=-3.323$; $p=.001<.05$]. Sıra ortalaması puanlarına bakıldığında ailede eş ve çocuklardan başka yaşayan bireylerin olduğunu ifade eden kadınların (188,47) ailede eş ve çocuklardan başka yaşayan bireyler olmadığını ifade eden kadınlardan (150,80) ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarla daha çok karşılaştıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 10.

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunlarının Kadının Eşinin Çalışma Durumuna Göre Farklılaşması

Evli Kadınların Aile Yaşamlarına İlişkin Sorunları	Eşinin Çalışma Durumu	N	Sıra Sayısı Ortalaması	Z	p
Evli kadının evde ve dışarıda çalışması nedeniyle karşılaşılan sorunlar	Çalışıyor	218	166,76	-1,323	,186
	Çalışmıyor	105	152,12		
Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar	Çalışıyor	218	152,21	-2,722	,006
	Çalışmıyor	105	182,32		
Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar	Çalışıyor	218	149,56	-3,498	,000
	Çalışmıyor	105	187,84		
Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar	Çalışıyor	218	170,50	-2,388	,017
	Çalışmıyor	105	144,35		

Araştırmaya katılan evli kadınların ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlar kadının eşinin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir [$Z=-2.722$; $p=.006<.05$]. Sıra ortalaması puanlarına bakıldığında eş çalışmayan kadınların (152,21) ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarla, eş çalışmaya kadınlara (182,32) göre daha az karşılaştığı ifade edilebilir. Aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlar kadının eşinin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermiştir diyebiliriz [$Z=-3.498$; $p=.000<.05$]. Sıra ortalaması puanlarına bakıldığında eş çalışmayan kadınların (187,84), eş çalışmaya kadınlara (149,56) göre aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunlarla daha çok karşılaştıkları anlaşılmaktadır. Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlar eşin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. [$Z=-2.388$; $p=.017<.05$]. Sıra ortalaması puanlarına bakıldığında eş çalışmaya kadınlara (170,50), eş çalışmaya kadınlara (144,35) göre aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlarla daha çok karşılaştıkları anlaşılmaktadır.

Sonuç ve Öneriler

Köyde yaşayan evli kadınların aile yaşamlarına ilişkin sorunlarının incelenmesi amacı ile planlanan ve yürütülen araştırmadan elde edilen sonuçlara göre; köyde yaşayan evli kadınların büyük çoğunluğunun ilköğretim mezunu olduğu, çalışmadığı, küçük yaşta evlendiği ve 31 yıldan daha uzun evlilik süresine sahip kadınlar olduğu belirlenmiştir. Evli kadınların büyük çoğunluğunun çocuk sahibi olduğu, ayrıca kız çocuk sayısının erkek çocuk sayısından fazla

olduğu bulunmuştur. Ailedeki birey sayısının 5 ve daha az kişi olduğu, ailelerin büyük çoğunluğunun ortalama aylık gelir miktarlarının 501-1000 TL arasında olduğu saptanmıştır.

Araştırma kapsamına alınan köyde yaşayan evli kadınların ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarının ortalama puanları kadının yaş değişkenine göre anlamlı bir şekilde farklılaşmakta, evli kadınlardan 46 yaşında ya da daha büyük yaşta kadınların 35 yaşında ya da daha genç yaşta kadınlarından ve 36-45 yaş grubundaki kadınlardan daha yüksek sıra ortalaması puanına sahip olduğu görülmektedir. Buna göre kadının yaşı ilerledikçe ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarının arttığı anlaşılmaktadır. Aile harcamalarının fazlalığı 36-45 yaş grubu kadınların aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunları daha çok yaşamalarına neden olabilir. Kırsal alanda, kadının sadece tarımsal üretimde değil hane içinde de emeği fazladır. Hane içi istihdam bağlamında ücretsiz aile işçisi konumunda olan kadın ve genç kızlar, ağır bir iş yüküne sahiptirler. Kadınlar, ev temizliği, yemek yapımı, çamaşır yıkama gibi günlük işlerin yanı sıra tarla, bağ-bahçe işleri, odun taşıma, ekmek yapma, hayvan bakımı gibi işleri de yapmak durumundadır (Alkan & Toksoy, 2009, s.100). Agheneza (2003), kırsaldaki erkeklerin ev ya da tarla işlerinde kadınlara yardımcı olmadıklarını belirtmiştir. Kızılaslan ve Ymanoğlu (2010) kadınların %79,53'ünün aile gelirin katkıda bulunmak için bir işle uğraşmazken, %20,47'sinin ek işle uğraşmakta olduğunu belirtmiştir (s.164). Yapılan bu çalışma kadınların aile gelirin katkıda bulunmak için çaba gösterdiklerini ortaya koyma açısından araştırmayı desteklemektedir.

Köyde yaşayan evli kadınların; ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunlarının kadının eğitim durumuna göre anlamlı şekilde farklılaştığı, kadının eğitim seviyesi yükseldikçe ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili daha çok sorunla karşılaştıkları belirlenmiştir. Bu durum eğitilmiş kadının ev işlerini ailenin diğer üyeleriyle paylaşmak istemesinden kaynaklanıyor olabilir. Erbil ve Pasinlioğlu (2004), genç yaşta ve eğitim düzeyi yüksek olan kadınların ailede karar vermede daha etkin olduğunu, eğitim açısından gelişme olmasına rağmen, geleneksel aile düzenine ait tutum ve davranışların halen varlığını sürdürdüğünü belirtmişlerdir (s.10-11). Alvarado (2006), kırsal kesimde yaşayan kadınları eğitim sorunlarını belirlemeyi amaçlamıştır. Genç kadınların çok fazla sosyo-kültürel ve eğitimsel sorunla karşılaştıkları, ilköğretimden sonra bir üst okula devam edemedikleri ve farklı bir gelecek arayışı içine girdiklerini yani o bölgedeki kadınların yaşamları gibi bir yaşam istemediklerini belirtmişlerdir. Türk'ün (2006), araştırmasının sonucunda kadınların eğitim, çevre ile ilişkileri, ücret yapısı, çalışma ve yaşam koşulları önemli sorunlar olarak ortaya çıkmaktadır. Kadınların tamamına yakını olanakları olsa tarım işlerinde çalışmayacaklarını belirtmişlerdir (s.32-72).

Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları kadınlardan 10 yıl ya da daha az süreden beri evli olanların, aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunları ise 31 yıl ya da daha uzun süreden beri evli olanların daha çok yaşadıkları bulunmuştur. Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları 10 yıl ve daha az süreden beri evli olanların daha çok yaşamasının nedeni olarak eşlerin birbirlerini değiştirebileceği düşüncesinin olmasına bağlanabilir. Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunların ailedeki birey sayısı değişkenine göre anlamlı farklılık gösterdiği, ailesindeki birey sayısı 11 ve daha çok sayıda olan kadınların ailesindeki birey sayısı 5 ve daha az sayıda olan kadınlar ve ailesindeki birey sayısı 6-10 kişi olan kadınlardan daha çok aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunları yaşadığı söylenebilir.

Ev işlerinin yerine getirilmesi ile ilgili sorunları ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 2001 TL ve daha çok olan kadınların diğer gruplara göre daha daha az yaşadıkları; aile gelirinin kullanımı ile ilgili sorunları ise ailesinin ortalama aylık gelir miktarı 501-1000 TL arasında olan kadınların daha çok yaşadıkları anlaşılmaktadır. Türk (2006) çalışmasında kadınların %30,0'unun iş koşullarının ağırlığını en önemli sorun olarak gördüğünü belirtmiştir. Ayrıca kadınların %28,3'ü ev işleri ile tarla işlerinin sadece kendileri tarafından yapılmasının sorun olduğunu, %13,8'i ise emeğinin karşılığını alamamanın sorun olduğunu belirtmişlerdir (s.57). Kızılaslan ve Ymanoğlu (2010) kadınların %62,10'unun harçlığını veya kazancını çocuklarının ihtiyaçlarına harcadıklarını, %45,16'sının kazancını kendi ihtiyaçları için harcadıklarını, %27,42'sinin ise kazancını eşine verdiğini bulmuşlardır. Ayrıca kadınların %74,36'sının eve malzeme satın almada, %65,38'inin yiyecek satın almada, %52,56'sinin elbise satın almada ve %17,95'inin düğün hazırlığında para harcayabildiklerini bulmuşlardır (s.160). Bayoğlu (2010), kadınların tarımsal alanda üretim faaliyetleri içinde yoğun bir şekilde yer alıyor olmalarına karşın ekonomik konularla ilgili karar verme sürecine katılımlarının oldukça düşük olduğunu saptamıştır (s.63-64).

Aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunların eşin çalışma durumuna göre anlamlı bir farklılık gösterdiği, eşi çalışan kadınların eşi çalışmayanlara göre aile ilişkilerinin düzenlenmesi ile ilgili sorunlarla daha çok karşılaştıkları anlaşılmaktadır. Agheneza (2003), kadınların ev işlerinde teknolojiden yeterince faydalanamadıklarını bunun zorluklara neden olduğunu, eğitim seviyelerinin düşük olduğunu, yeterince paraları olmadığı için tarım araçları satın alamadıklarını ve bunun tarımda zorluklara neden olduğunu, ailede yeterince söz sahibi olmadıklarını belirtmiştir. Ayrıca, ekili alanlara başıboş hayvanların zarar vermesinin ve depolama alanlarının yetersiz olmasının da birer sorun olduğunu saptamıştır.

Kırsal kesimdeki kadınların ve erkeklerin eğitim düzeyleri verilecek eğitimlerle yükseltilmelidir. Böylece eşler arasında iş bölümü ve yardımlaşma da artırılabilir. Televizyon, internet, gazete gibi iletişim araçlarından teknolojik gelişmeler ve yenilikler konusunda bilgi alarak kişiler arası iletişim artırılabilir. Kadınların ev içinde ve dışında karar verme sürecine daha fazla katılmaları için gerekli girişimler planlanmalı ve hayata geçirilmelidir. Özellikle çalışan kadınların evle ilgili sorumlulukları yürütmelerinde mevcut bilgi, beceri, yetenek ve kapasitelerini en iyi şekilde değerlendirmelerini sağlayacak yol ve yöntemler konusunda destek veren yaygın eğitim programları oluşturulmalıdır. Herhangi bir okula gitmemiş eğitim düzeyi düşük kadınlar için halk eğitim merkezlerinde katılımlarını teşvik edici kurslar düzenlenmelidir. Herhangi bir sağlık kurumuna bağlı olmayanların sosyal güvenlik sistemine dahil edilmeleri sağlanmalıdır. Çocuk bakımı, tarla ve ev işlerinin kadının değil ailenin sorumluluğu olarak görülmesi sağlanmalıdır. Kadının değerini anlamak ve ona hak ettiği değeri vermek için kadına sosyal yaşam ve ekonomik yaşam içinde layık olduğu değeri vermek gerekir.

Kaynaklar

- Acat, B. (2012). Ailede iletişim ve etkileşim. M.B. Acat. (Ed.), *Aile içi uyumlu etkileşim* içinde. (s.26-44). Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Açık Öğretim Fakültesi.
- Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı [ASPB]. (2011). *Türkiye’de Aile Yapısı Araştırması*. Ankara: Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı.
- Agheneza, Z.E. (2003). *The status of rural women farm-household systems. A case study in Ngie Clan in the Northwest Province of Cameroon*. Doctoral Dissertation. Michigan State University.
- Alkan, S., & Toksoy, D. (2009, Şubat). *Orman köylerinde kadın ve kırsal kalkınma (Trabzon İli örneği)*. II. Ormancılıkta Sosyo-Ekonomik Sorunlar Kongresi’nde sunulmuş bildiri, Isparta.
- Alptekin, K. (2014). *Türkiye’de kadının statüsü*. <http://www.sosyalhizmetuzmani.org/kadinstatu.htm> sayfasından erişilmiştir.
- Alvarado, B.R. (2006). *Issues of voice and agency in andean rural young women’s education: An ethnographic university*. Doctoral Dissertation. The Ohio State University, Columbus.

- Arıkan, G. (1988). Kırsal kesimde kadın olmak. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 5(2), 1-16.
- Bayoğlu, A. S. (2010). Kırsal alanda kadının ekonomik konularla ilgili karar verme sürecine katılımı: Polatlı örneği. *Gazi Üniversitesi Endüstriyel Sanatlar Eğitim Fakültesi Dergisi*(26), 57-65.
- Erbil, N. & Pasinlioğlu, T. (2004). Kadının ailede karar vermeye etkisi. *Atatürk Üniversitesi Hemşirelik Yüksek Okulu Dergisi*, 7(2), 1-11.
- Fazlıoğlu, A. (2002). *Kadının kırsal kalkınmadaki yeri: GAP örneği*. <http://www.gap.gov.tr/proje-ve-faaliyetler/insani-ve-sosyal-gelisme-genel-koordinatordugu/sosyal-projeler/makaleler/kadinin-kirsal-kalkinmadaki-yeri---gap-ornegi> sayfasından erişilmiştir.
- Gökcan, K. (2014). *Ailede iletişim*. <http://www.sosyalhizmetuzmani.org/ailedeiletisimler.htm> sayfasından erişilmiştir.
- Hablemitoğlu, S. (1996). *Kırsal ailede kadının iş modelleri ve kararlara katılımı*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Kantar, M. (1996). *Adana ve İçel ili dağ köylerinde yaşayan kırsal kadınların toplumsal yaşamdaki rolleri ve bu rollerle ilgili geleceğe yönelik beklentileri*. Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Adana.
- Kasımoğlu, E. (2006). *Tarımda çalışan kadınların sorunları*. Yüksek Lisans Tezi. Dicle Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Diyarbakır.
- Kızılaslan, N., & Yamanoglu, A. (2010). Kırsal alanda kadınların tarımsal üretime ve aile içi kararlara katılımı: Tokat ili örneği. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi*. 3(13), 154-166.
- Kulak, E. (2011). *Tarımsal üretim süreçlerindeki değişimin kırsal alanda kadın istihdamına etkileri: 1980 sonrası gelişmeler*. Uzmanlık Tezi. Kadının Statüsü Genel Müdürlüğü, Ankara.
- Mutlu, M. (2012). *Kadınların aile içinde karar verme ve uygulama ve sorunları: Şanlıurfa ili örneği*. Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Ödemiş Kaymakamlığı. (2014). *İlçemizin nüfus durumu* http://www.odemis.gov.tr/default_b0.aspx?content=194 sayfasından erişilmiştir.

- Özgen, Ö. & Ufuk, H. (2009). *Kırsal kesimde kadın eğitimi*. http://www.zmo.org.tr/resimler/ekler/6121d1f782d29b6_ek.pdf?tipi=14&sube=. sayfasından erişilmiştir.
- Türk, N.K. (2006). *Kilis ili Elbeyli İlçe merkezindeki kadın tarım işçilerinin sosyal ve ekonomik yapıları*. Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yıldırak, N., Gülçubuk, B., Gün, S., Olhan, E., & Kılıç, M. (2003). *Türkiye’de gezici ve geçici kadın tarım işçilerinin çalışma ve yaşam koşulları ve sorunları*. http://www.agri.ankara.edu.tr/economy/1189_1205793629.pdf. sayfasından erişilmiştir.